

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2022

Sadržaj

O bankarskoj grupi Nova banka AD	3
Makroekonomsko okruženje	7
Upravljanje rizicima	11
Konsolidovani finansijski izvještaji i izvještaj nezavisnog revizora	17

O bankarskoj grupi Nova banka AD

U maju 2022. godine, Nova banka AD Banja Luka u procesu restrukturiranja kupila je Atos Bank AD Banja Luka (bivša Sberbank AD Banja Luka). U toku 2022. godine, uz pomoć Nove banke AD uspostavljene su sve usluge koje je banka obavljala prije geopolitičkih promjena. Poslovanje Atos bank AD je uspješno nastavljeno, većina klijenata se nakon kratkotrajnog odlaska vratila u banku, te je 2022. godina završena uz ostvarenu neto dobit od 9,92 miliona KM.

Nova banka AD Banja Luka, kao nosilac bankarske grupe, donijela je odluku o nastavku poslovanja Nove banke AD i Atos bank AD kao dva odvojena pravna lica. U narednom periodu, banke će upravljanjem procesa u obje banke nastojati obezbijediti sinergetski efekat kupovine, na način da će iskoristiti tehničke, organizacione i kadrovske pretpostavke u cilju veće novostvorene vrijednosti za obje banke.

Banka je 2022. godine usvojila dokument Struktura bankarske grupe i okvir za korporativno upravljanje, i pokrenula aktivnosti na njegovoj implementaciji. Ovim dokumentom su definisani uslovi i način vršenja konsolidacije bankarske grupe, uslovi i način upravljanja rizicima na nivou grupe, nadležnosti Nadzornog odbora NOVE BANKE AD Banja Luka (nadređena banka) i Nadzornog odbora Atos bank AD (banka članica), odnosno zahtjevi koje su nadređena banka i banka članica dužne primjenjivati na konsolidovanoj osnovi u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske i Odlukom o zahtjevima na konsolidovanoj osnovi za bankarsku grupu.

Bankarska grupa Nova banka AD Banja Luka posluje na području Bosne i Hercegovine. Tržišno učešće mjereno visinom aktive iznosi oko 40% u Republici Srpskoj i oko 10% ukoliko se posmatra cijela Bosna i Hercegovina.

Bankarska grupa nudi širok portfolio tradicionalnih bankarskih usluga (uključujući različite vrste kredita, dokumentarnih poslova, depozita i štednje, platnih transakcija i transfera novca, mjenjačkih poslova i slično), ali takođe obavlja i veliki broj primarno nebankarskih aktivnosti kao što su brokerske operacije, kastodi poslovanje, faktoring.

Bankarska grupa održava parametre likvidnosti, solventnosti, profitabilnosti i kapitalne adekvatnosti na znatno višem nivou u odnosu na zakonske limite, jer stavlja stabilnost i dugoročnu održivost ispred ostalih zahtjeva.

Na dan 31.12.2022. godine Bankarska grupa je imala 1.046 zaposlenih radnika.

Podsticaji u razvoju privrede, stalno unapređenje proizvoda i usluga koje Bankarska grupa nudi i njihovo prilagođavanje potrebama klijenata, te kontinuirano uvođenje inovacija prepoznaje i zajednica u kojoj banka posluje.

Svoju budućnost Bankarska grupa zasniva na realnim mogućnostima, oslanjajući se na vlastite snage i stručno znanje svojih zaposlenih. Sa jedne strane, Bankarska grupa motiviše svoje zaposlene podstičući transparentnost i inovativnost u radu, a sa druge strane želi biti snažna i pouzdana domaća bankarska grupacija podjednako privlačna investitorima, klijentima i zaposlenima.

Bankarska grupacija nastavlja intenzivan rad na daljem unapređenju digitalnih aplikacija u poslovanju sa klijentima.

Na tržištu Bosne i Hercegovine posluje 21 komercijalna banka, i to 13 sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine i 8 sa sjedištem u Republici Srpskoj. Iako se banke između sebe veoma razlikuju kada je riječ o njihovoj unutrašnjoj strukturi i porijeklu kapitala, uglavnom su jednoobrazne kada je riječ o ponudi kreditnih i depozitnih proizvoda, budući da su isti definisani na bazi potreba klijenata.

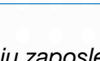
Ukoliko se uporede ponude direktnih i indirektnih konkurenata Nove banke, može se primjetiti da se sve banke nastoje što brže prilagoditi izazovima iz okruženja ili modifikacijom parametara postojećih proizvoda ili uvođenjem novih.

Na osnovu podataka sa 31.12.2022. godine, među bankama koje posluju sa sjedištem u Republici Srpskoj, Nova banka je na 1. mjestu po nivou aktive, kredita i depozita, odnosno na 2. mjestu po nivou kapitala.

BANKA	Aktiva	Kapital	Aktiva / Kapital	Kredit	Depoziti	Broj zaposlenih	Aktiva po zaposlenom
Nova banka ad Banja Luka	2.820.317	253.954	9,00	1.611.883	2.207.816	675	4.178
NLB banka ad Banja Luka	1.962.127	195.690	9,97	1.056.463	1.611.038	496	3.956
UniCredit Bank ad Banja Luka	1.440.649	281.802	19,56	876.052	1.050.386	422	3.414
Atos Bank ad Banja Luka	1.046.140	151.002	14,43	653.170	809.817	371	2.820
Addiko Bank ad Banja Luka	968.402	160.550	16,58	655.321	767.513	345	2.807
MF banka ad Banja Luka	716.781	89.405	12,47	527.454	516.088	293	2.446
Banka Poštanska štedionica ad Banja Luka	519.195	57.993	11,17	255.042	401.380	160	3.245
Naša banka ad Bijeljina	283.542	25.635	9,04	157.525	231.122	184	1.541
UKUPNO	9.757.153	1.216.031		5.792.910	7.595.160	2.946	
% Nove Banke	28,91	20,88		27,83	29,07	22,91	

Finansijski pokazatelji ključnih konkurenata u Republici Srpskoj na dan 31.12.2022. godine

S obzirom na strukturu vlasništva banaka u Bosni i Hercegovini, većina banaka nalazi u dominantnom stranom vlasništvu. U nastavku je pregled svih banaka u Bosni i Hercegovini sa podacima o visini zaposlenih i visini aktive na dan 31.12.2022 sa informacijom o zemlji porijekla većinskog akcionara banke. Takođe je evidentirana promjena vlasništva nad obe Sberbank u Bosni i Hercegovini.

RB	Naziv Banke	Kapital	Sjedište	Većinski akcionar	Aktiva	Broj zaposlenih
1	UniCredit Bank		Mostar	UniCredit	6.536.461	1.181
2	Raiffeisen Bank		Sarajevo	Raiffeisen Bank	5.024.985	1.341
3	Nova banka		Banja Luka	Domaći kapital	2.820.317	675
4	ASA Banka		Sarajevo	Domaći kapital	2.800.472	667
5	Intesa Sanpaolo Banka		Sarajevo	Intesa Sanpaolo	2.557.941	549
6	Sparkasse Bank		Sarajevo	Erste Group	2.113.049	502
7	NLB Banka a.d.		Banja Luka	NLB Group	1.962.127	496
8	Union banka		Sarajevo	Domaći kapital	1.764.377	198
9	NLB Banka d.d.		Sarajevo	NLB Group	1.634.954	475
10	Bosna Bank International		Sarajevo	Islamic Development Bank	1.467.172	403
11	UniCredit Bank Banja Luka		Banja Luka	UniCredit	1.440.649	422
12	ZiraatBank BH		Sarajevo	Ziraat Bank	1.304.808	319
13	Atos bank		Banja Luka	Domaći kapital	1.046.140	371
14	Addiko Bank		Banja Luka	Addiko Bank	1.019.162	357
15	Addiko Bank		Sarajevo	Addiko Bank	968.402	345
16	ProCredit Bank		Sarajevo	ProCredit Bank	871.649	170
17	MF Banka		Banja Luka	Domaći kapital	716.781	293
18	Privredna banka Sarajevo		Sarajevo	Domaći kapital	676.019	186
19	Banka Poštanska štedionica		Banja Luka	Banka Poštanska štedionica	519.195	160
20	Naša banka		Bijeljina	Domaći kapital	283.542	184
21	Komercijalno-investiciona banka		Velika Kladuša	Domaći kapital	125.607	81

Podaci o aktivi i broju zaposlenih banaka u Bosni i Hercegovini na dan 31.12.2022. godine

Ukoliko izvršimo grupisanje po bankarskim grupacijama (stranim i domaćim), prvih 10 banaka/bankarskih grupacija čini 89,74% ukupne aktive bankarskog sektora Bosne i Hercegovine.

Bankarska grupacija	Zemlja	Aktiva	Učešće u aktivi BS BiH
Uni Credit MO+BL		7.977.110	21,59%
Raiffeisen		5.024.985	13,60%
Nova banka + Atos banka BL		3.866.457	10,47%
NLB SA+BL		3.597.081	9,74%
ASA + Sberbank BiH		2.800.472	7,58%
Intesa Sanpaolo Banka		2.557.941	6,92%
Sparkasse Bank		2.113.049	5,72%
Addiko Bank SA+BL		1.987.564	5,38%
BBI		1.764.377	4,78%
ZiraatBank		1.467.172	3,97%

Makroekonomsko okruženje

Makroekonomsko okruženje tokom 2022. godine obilježeno je dešavanjima na geopolitičkoj sceni, naročito u prvom dijelu godine koji karakteriše sukob između Rusije i Ukrajine, što je za posljedicu imalo uvođenje višestrukih paketa sankcija prema Rusiji i njeno isključivanje iz međunarodnih finansijskih sistema. Navedeno je dovelo do stvaranja energetske krize na području Evrope i ubrzanog rasta inflacije podstaknutog rastom cijena hrane, energije i robe široke potrošnje. Stanje na području EU bilježi slabiji rast i sve viša stopa inflacije koja je upornija nego što je predviđeno u makroekonomskim projekcijama ECB-a. Tokom 3Q2022 privredni rast je bio jači nego što se očekivalo jer su ponovno otvaranje privrede i mjere državne podrške podstakle aktivnosti u uslužnom sektoru. Međutim, kontinuirana energetska kriza, visoka inflacija, povećana neizvjesnost, globalno usporavanje i teški uslovi finansiranja smanjuju ekonomsku aktivnost i dovode do usporavanja realnog rasta BDP-a. U 4Q2022 dolazi do stagnacije EU privrede uslijed smanjenja potrošnje. Prema prognozama MMF-a svjetski ekonomski rast će u odnosu na 2022. godinu usporiti na 3% krajem 2023. i na 2,9% naredne godine, dok će stopa inflacije pasti na 6,9% u 2023. godini i na 5,8% u 2024. godini, s tim da se neće vratiti u željene okvire do kraja 2025. godine.

Ključni makroekonomski pokazatelji

Stavka	2020	2021	2022
Rast realnog bruto domaćeg proizvoda (BDP)			
SAD	-3,4	5,9	2,1
EVRO zona	-6,3	5,3	3,5
Evropska unija	-5,8	5,5	3,7
Slovenija	-4,2	8,1	5,4
Hrvatska	-8,6	13,1	6,3
Srbija	-0,9	7,4	2,3
Bosna i Hercegovina	-3,1	5,8	3,8
Republika Srpska	-2,5	6,9	3,5
CPI (godišnji prosjek)			
EVRO zona	0,3	2,6	8,3
Bosna i Hercegovina	-1,1	2,00	14,00
Republika Srpska	-1,2	1,7	13,6
Ključne kamatne stope			
6mEURIBOR	-0,3	-0,5	2,7
FED Effective rate	0,1	0,1	4,1

Dalje, vodeće centralne banke zaoštravaju monetarnu politiku podizanjem referentnih kamatnih stopa kako bi suzbile stopu inflacije koja za 2022. godinu iznosi oko 10% i time dovodi do izlaska tržišnih kamatnih stopa iz negativne zone. U tome prednjači FED, a koje prate i druge ključne svjetske ekonomije, odnosno njihove centralne banke.

Vodeća ekonomija SAD-a koja je do 2022. godine vodila politiku niskih kamatnih stopa pokrenula je niz značajnih povećanja, odnosno FED je već od aprila 2022. godine (REF stopa je iznosila 1%) imao 6 povećanja tako da REF stopa u decembru iznosi 4,50% uz tendenciju daljeg rasta. Navedena povećanja prati ECB koja je od polovine 2022. godine krenula sa povećanjem, te njena REF stopa u decembru iznosi 2,5%. Povećanja kamatnih stopa snažno su se prenijela na pooštrene uslove finansiranja koji umanjuju potražnju kako bi se inflacija vratila u prihvatljive okvire. Sve prethodno gore navedeno prati rast IBOR stopa, odnosno 6mE koji je od početka 2022. godine kada je imao minusnu vrijednost od -0,539%, već u julu 2022. iznosio +0,238% da bi na kraju 2022. godine dostigao vrijednost od +2,693%, a u skladu sa najavama i projekcijama ECB-a i dalje će nastaviti svoj rast.

Svjetska dešavanja su uticala u velikoj mjeri i na tržište Republike Srpske, kao i sam bankarski sektor, prije svega

¹ <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023>

tadašnja Sberbank je imala značajne posljedice zbog uvedenih sankcija prema Rusiji. Naime, Evropska centralna banka je ocijenila da Sberbank Europe AG ne može ili vjerovatno neće moći nastaviti poslovanje uslijed značajnog odliva depozita koji vode i koji će dovesti do potpunog narušavanja njene likvidnosne pozicije što je potvrdio i jedinstveni sanacijski mehanizam.

Početkom marta u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema i zaštite sredstava klijenata i deponenata usvojen je plan restrukturiranja kroz prodaju akcija čime u konačnici Nova banka AD Banja Luka postaje vlasnik Sberbank AD Banja Luka (sadašnja Atos bank AD). Pod novim imenom od 23.05.2022. godine Atos bank AD Banjaluka nastavila je da posluje, pri čemu obe banke koje su sad članice bankarske grupacije sa najvećim domaćim kapitalom posluju kao dva odvojena poslovna subjekta.

Globalna makroekonomska kretanja imala su veliki uticaj na poslovanje u Republici Srpskoj, gdje je bez obzira na ekonomsku neizvjesnost, oštru monetarnu politiku u borbi protiv inflacije, u 4Q2022 ostvaren prosječan tromjesečni BDP od 3,5%.

Osnovni makroekonomski pokazatelji – Republika Srpska

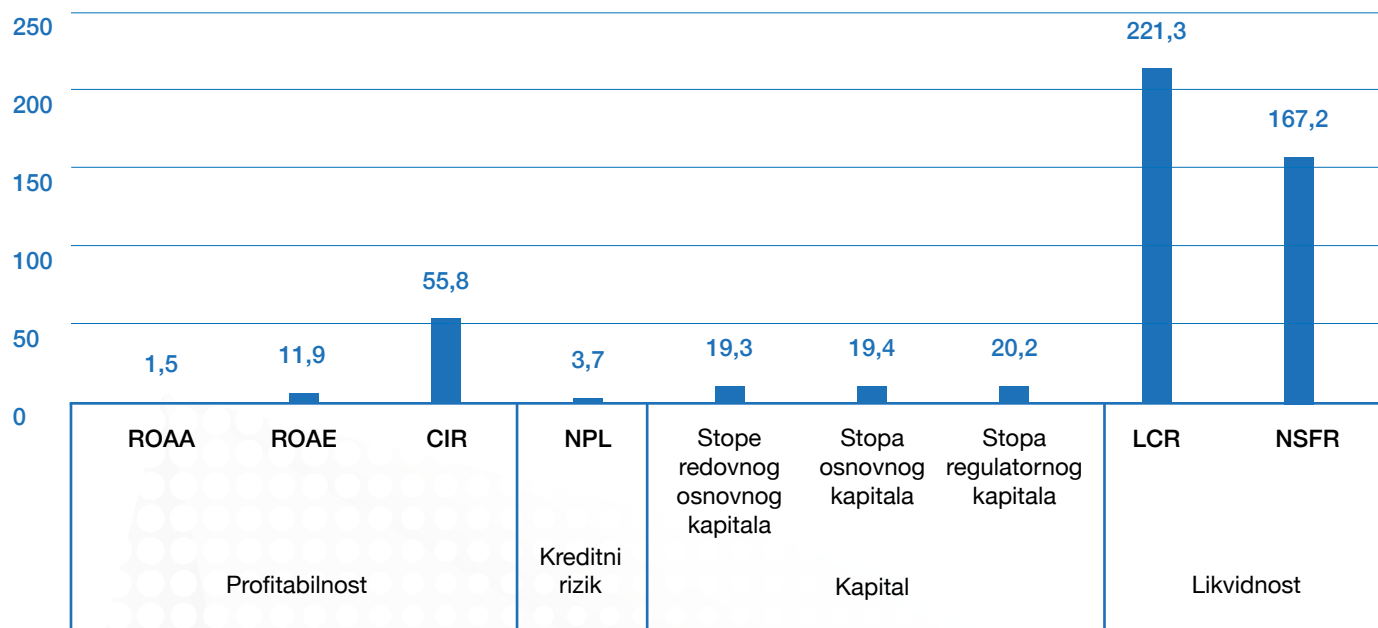
Stavka	2020	2021	2022
Rast realnog BDP-a	-2,5	6,9	3,5
Inflacija	-1,2	1,7	13,6
Uvoz (indeks)	93,5	124,8	128,6
Izvoz (indeks)	94,0	130,5	122,7
Pokrivenost uvoza izvozom	75,9	79,4	75,7
Stopa nezaposlenosti	12,9	14,3	11,2
Prosječna neto plata	956	1.005	1.144
BDP per capita (KM)	9.797	11.078	12.977

Analizirajući poslovanje bankarskog sektora u Republici Srpskoj u drugoj polovini 2022.godine je došlo do oporavka kreditnog rasta. Finansijski rezultat bankarskog sektora u 2022. godini je pozitivan, a profit je veći za 16,5 miliona KM ili 13% u odnosu na isti period 2021. godine. NPL je za 13,3 miliona KM manji ili 6% u odnosu na kraj 2021. godine. U 1Q2022 banke su izvršile računovodstveni otpis glavnice kredita u iznosu od 36,7 miliona KM i trajni otpis glavnice kredita u iznosu od 22,4 miliona KM, što je uticalo na smanjenje problematičnih kredita u toku 2022. godine. Time je učešće NPL-a u ukupnim kreditima smanjeno sa 4% na 3,7% u odnosu na kraj 2021. godine. Ukupna stopa pokrivenosti ECL kredita je niža za 0,6% u odnosu na 2021. godinu, a ukupna stopa pokrivenosti NPL sa ECL je manja za 8,1%.

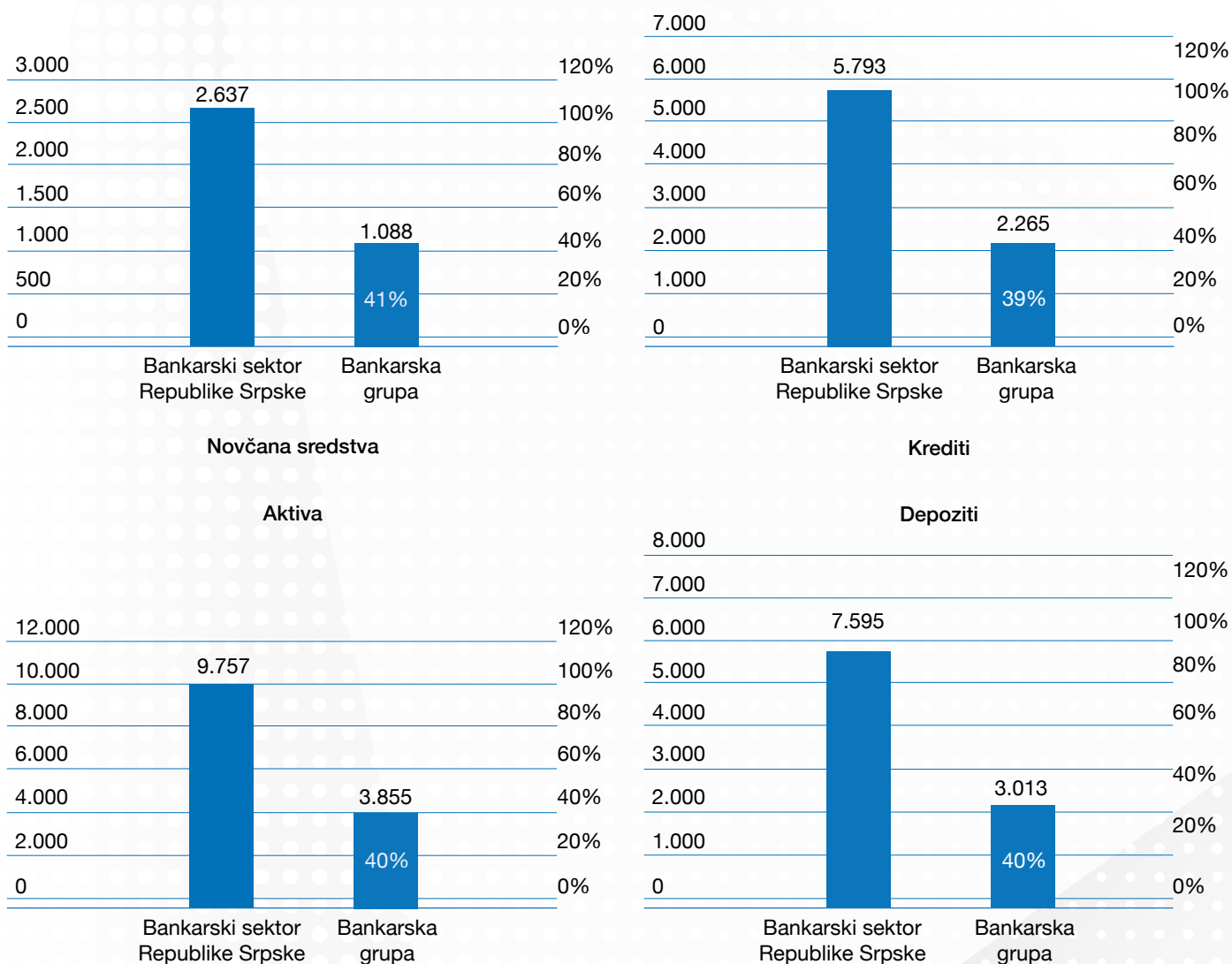
Ukupni krediti su veći za 87,8 miliona KM ili 1,5% u odnosu na kraj 2021. godine, pri čemu najveće učešće i dalje imaju krediti stanovništvu 50,5% (2,9 milijardi KM) i veći su za 131,6 miliona KM ili 5% u odnosu na 2021. godinu, dok krediti dati privatnim preduzećima i društvima čine 32,8% ukupnih kredita i manji su za 73,5 miliona KM ili 4% u odnosu na prethodnu 2021. godinu. Krediti javnim i državnim preduzećima su rasli za 88,1 milion KM ili 37%, neprofitnim organizacijama za 6,7 miliona KM ili 139%, nebankarske finansijske institucije za 3,8 miliona KM ili 6,8% i krediti dati ostalim klijentima za 14,9 miliona KM ili 204% i u strukturi učestvuju sa 0,4% ukupnih kredita. Pad kredita imamo kod kredita datih Vladi i Vladinim institucijama za 83,7 miliona KM ili 13%.

Depoziti su zabilježili rast od 96,6 miliona KM ili 1% u odnosu na kraj 2021. godine. U 1Q2022 desio se veći pad depozita zbog geopolitičkih događaja izazvanih sukobima Ukrajine i Rusije, koji su uticali na poslovanje Sberbank AD Banjaluka (odliv depozita), postojeći rast inflacije koji destimuliše štednju, kao i medijski naslovi vezani za sudski spor jedne banke (povećanje njenog reputacionog rizika). Ipak, u 2Q i 3Q 2022 evidentan je napredak u smislu zaustavljanja trenda pada depozita, dok je u 4Q 2022 došlo i do porasta za 1% u odnosu na kraj 2021. godine. Prema sektorskoj strukturi pad depozita su imali (58,11% učešće sektora u ukupnoj sektorskoj strukturi): depoziti stanovništva (2%), depoziti nebankarskih finansijskih institucija (6%) i ostali depoziti (24%). Rast depozita su imali (41,89% učešće sektora u ukupnoj sektorskoj strukturi): depoziti javnih i državnih preduzeća (9%), depoziti neprofitnih organizacija (13%), depoziti Vlade i vladinih institucija (2%), depoziti banaka i bankarskih institucija (2%), depoziti privatnih preduzeća i društava (1,1%).

Ključni pokazatelji bankarskog sektora Republike Srpske

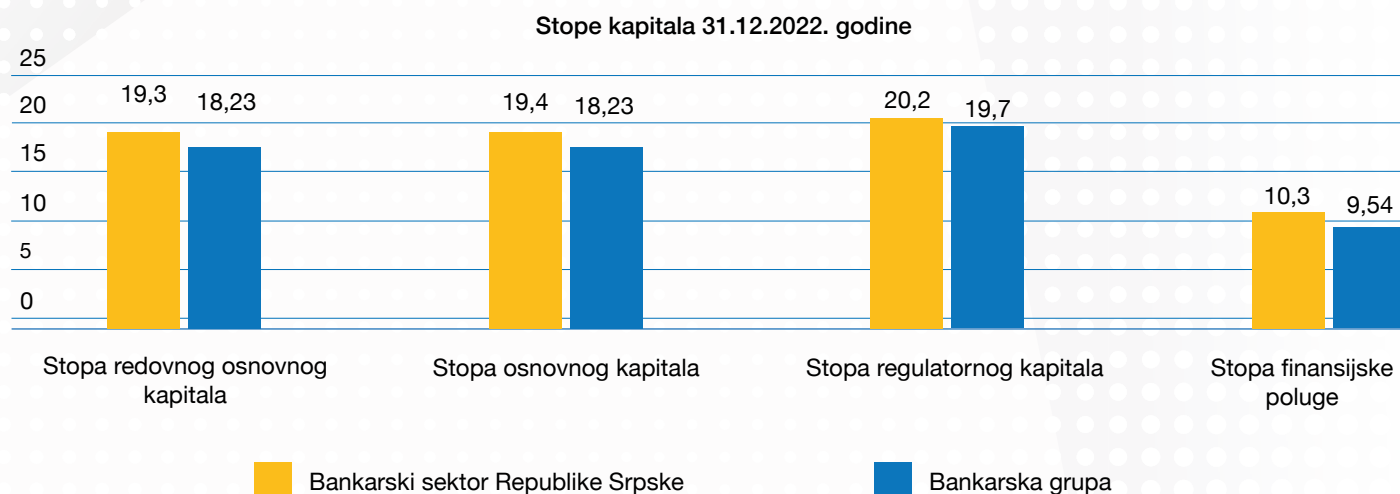

Uporedni pregled ključnih bilansnih pozicija i pokazatelja Bankarske grupe i bankarskog sektora Republike Srpske

Učešće Nove banke a.d. Banjaluka i Atos bank a.d. Banjaluka kao Bankarske grupe u ključnim pozicijama bilansa stanja na tržištu Republike Srpske iznosi 40%.

Što se tiče bilansnog iznosa kapitala to učešće je 33%, što je prikazano kroz naredni grafički prikaz, gdje su navedeni i uporedni pregledi stopa kapitala.

U cilju harmonizacija poslovanja i ispunjenja zahtjeva na konsolidovanoj osnovi u toku 2022.godine uspostavljen je Projekat za izvještavanje na konsolidovanoj osnovi. Projektom su definisane ključne aktivnosti koje su podrazumijevale nekoliko faza kako bi se usaglasio zajednički okvir i metodološki postupci kod regulatornog izvještavanja.

Upravljanje rizicima

Osnovni preduslov za uspješno bankarsko poslovanje je upravljanje rizikom na nivou banaka članica, ali i Bankarske grupe u cjelini.

Okvir za upravljanje rizicima Bankarske grupe

Osnovni principi na kojima se zasniva okvir za upravljanje rizicima:

- **Princip sposobnosti preuzimanja rizika** – svako preuzimanje rizika mora biti u granicama sposobnosti Bankarske grupe da ih preuzme, odnosno određeno visinom kapitalnih resursa Bankarske grupe za pokriće istih;
- **Princip sveobuhvatnosti okvira za upravljanje rizicima** – okvir za upravljanje rizicima je sveobuhvatan ako pokriva sve tipove i podtipove rizika kojima je Bankarska grupa izložena, ili kojima može biti izložena u svom poslovanju, kao i sve njene organizacione nivoe i poslovne procese;
- **Princip efikasnog informisanja** – Upravi i višem rukovodstvu Banke članice Bankarske grupe omogućen je pristup svim informacijama bitnim za donošenje poslovnih odluka u vezi sa upravljanjem rizicima;
- **Principi adekvatne kompetencije** – zaposleni Banke članice Bankarske grupe posjeduju potreban nivo vještina i znanja neophodnih za identifikaciju i upravljanje rizicima u skladu sa svojom organizacionom pripadnošću i utvrđenim obimom poslovnih zadataka;
- **Princip odvojenosti funkcija** – organizacione jedinice koje preuzimaju rizik odvojene su po hijerarhijskoj vertikali od onih organizacionih jedinica koje upravljaju rizicima i vrše kontrolu.

Procesi upravljanja rizikom su presudi za kontinuirano profitabilno poslovanje Bankarske grupe i svaki pojedinac u Bankarskoj grupi je u svom domenu odgovoran za izloženost riziku i upravljanje istim. U tom smislu, Nadzorni odbor nadređene Banke nadležan je da za Bankarsku grupu obezbijedi uspostavljanje i održavanje jasnog okvira za upravljanje i rukovođenje koji je adekvatan strukturi, poslovanju, obimu, složenosti i riziku Bankarske grupe, te da uspostavi strukturu Bankarske grupe i okvir za korporativno upravljanje sa jasno definisanim ulogama i odgovornostima, i to da za pojedinačne poslove definiše **Grupne funkcije sa nosiocima**:

Grupna funkcija	Nosilac
Upravljanje rizicima	Direkcija za upravljanje rizicima Nove banke AD Banja Luka
Upravljanje finansijama	Direkcija za sredstva i finansije Nove banke AD Banja Luka
Poslovanje sa fizičkim licima	Direkcija za poslovanje sa stanovništvom Nove banke AD Banja Luka
Poslovanje sa pravnim licima	Direkcija za poslovanje sa pravnim licima Nove banke AD Banja Luka
Usklađenost poslovanja	Segment za praćenje usklađenosti poslovanja Nove banke AD Banja Luka
Interna revizija	Segment za internu reviziju Nove banke AD Banja Luka
Izveštavanje i razmjena podataka	Segment za poslove bankarske grupe Nove banke AD Banja Luka ²

Upravljanje rizicima na konsolidovanom nivou je u nadležnosti dva sektora:

Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu nadređene banke

- Razvoj i uspostavljanje sistema upravljanja rizicima na nivou Bankarske grupe, kroz definisanje strategije i politike upravljanja rizicima i okvira apetita za rizik Bankarske grupe, te praćenje ključnih pokazatelja rizika na konsolidovanom nivou,
- Upravljanje procesom interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), procesom interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) i procesom izrade Plana oporavka,
- Održavanje i unaprijeđenje metoda, modela i alata za upravljanje kreditnim, operativnim, tržišnim, rizikom likvidnosti i ostalim integrisanim rizicima.

² Formiranje Segmenta za poslove bankarske grupe predviđeno je za 2023. godinu

Sektor za procjenu kreditnog rizika nadređene banke

- Nadležan za procjenu kreditnog rizika čije je odobranje u nadležnosti Nadzornog odbora nadređene Banke i praćenje koncentracije izloženosti kreditnom riziku na konsolidovanom nivou

Nadležnosti i odgovornosti drugih sektora na konsolidovanom novu date su u nastavku:

Sektor za finansije i računovodstvo nadređene banke

- nadležan za primjenu računovodstvenih politika, odnosno načela vrednovanja pozicija koje primjenjuje Nadređena banka,
- obezbjeđuje jedinstveno iskazivanje pozicija u pojedinačnim finansijskim izvještajima; ukoliko to nije moguće dužna je da obezbjedi da pojedinačni finansijski izvještaji, kao minimum, budu usklađeni sa MRS / MSFI
- priprema konsolidovane finansijske izvještaje bankarske grupe i to:
 - konsolidovane revidirane godišnje finansijske izvještaje sa mišljenjem spoljnog revizora
 - konsolidovane regulatorne finansijske izvještaje,
 - ostale izvještaje i podatke po zahtjevu ABRS-dostavljanje izvještaja za Bankarsku grupu prema Agenciji za bankarstvo RS.

Sektor za sredstva nadređene banke

- Upravljanje kapitalom bankarske grupe,
- Upravljanje kapitalnim ulaganjima bankarske grupe, i
- Upravljanje likvidnošću bankarske grupe.

Segment za upravljanje ljudskim resursima nadređene banke

- Osnovna nadležnost Segmenta je definisanje i provođenje Strategije upravljanja ljudskim resursima u skladu sa poslovnom strategijom, misijom, vizijom i korporativnim vrijednostima nadređene banke.

Segment za internu reviziju nadređene banke

- Uloga interne revizije je da primjenom sistematičnog i discipliniranog pristupa ocjeni i poboljša efikasnost procesa upravljanja rizicima, sistema internih kontrola, usklađenost poslovanja i upravljanje procesima na nivou Bankarske grupe.

Segment za usklađenost poslovanja nadređene banke

Osnovni zadatak funkcije praćenja usklađenosti poslovanja prema Odluci o sistemu upravljanja u banci ("Službeni glasnik RS" broj 62/2021 i 26/2022) je:

- Praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom o bankama, propisima Agencije za bankarstvo i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje Banke.
- Identifikovanje propusta i procjena rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke, te uključivanje rizika usklađenosti u ICAAP bankarske grupe,
- Savjetovanje uprave Banke i drugih odgovornih lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja, a koje su u vezi sa poslovanjem bankarske grupe.
- Procjenu efekata koje će na poslovanje Banke imati izmjene relevantnih propisa.

Vrste rizika kojima je Bankarska grupa izložena

Zadatak grupne funkcije Upravljanje rizicima kako pojedinačno, tako i na grupnom nivou jeste identifikacija i procjena značajnosti rizika kroz Katalog rizika ili dopunu istog ukoliko ocijeni da za istim postoji potreba. U zavisnosti od visine izloženosti prema svakom pojedinom riziku određuje se njegova značajnost, te se dobijeni podaci koriste za svrhe procjene internih kapitalnih zahtjeva što se odvija kroz proces Interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i Interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) koji uključuje i redovno provođenje testiranja otpornosti na stres. Rezultati testiranja otpornost na stres su osnov za donošenje strateških odluka. U metodološke postupke testiranja otpornosti na stres uključen je uticaj makroekonomskih scenarija na pozicije aktive i pasive čime se ispituje da li ima dovoljno kapitala i/ili likvidnih sredstava da podnesu značajno otežane uslove poslovanja.

Kao minimum rizika koje je potrebno uključiti kao značajne na konsolidovanom nivou su:

- Kreditni rizik,
- Devizni rizik,
- Operativni rizik,
- Rizik likvidnosti,
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi, i
- Rizik kreditne koncentracije.

Kreditni rizik i rizik kreditne koncentracije

Kreditni rizik predstavlja rizik da jedna ugovorna strana ne ispuní svoju obavezu i tako izazove finansijski gubitak drugoj strani. Izloženost kreditnom riziku, koji se ispoljava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Bankarska grupa kontinuirano prati kroz analizu finansijskog stanja i poslovanja korisnika kredita, kao i stepen naplativosti kredita (dnevno, mjesečno i kvartalno praćenje), kontrolu namjenske upotrebe sredstava i procjenu stepena rizičnosti kreditnog portfolija.

U sprovođenju kreditne politike, Bankarska grupa se pridržava određenih principa ustanovljenih poslovnom i kreditnom politikom Bankarske grupe, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku.

Cilj Bankarske grupe je da kroz kreditnu politiku i program upravljanja kreditnim rizikom, koristeći modele za ocjenu rizika, u najvećoj mogućoj mjeri odobrava plasmane koji nose nizak rizik.

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Bankarske grupe prema određenoj grupi dužnika. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada sličnoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promjena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvarilo i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, utvrđuju se mjere bezbjednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja utvrđenih limita.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik negativnog uticaja na dobit ili kapital Bankarske grupe koji proizilazi iz njene nemogućnosti da uslijed nedostatka likvidnih rezervi izmiri dospjele obaveze o roku dospijeca, a bez izlaganja neprihvatljivim rizicima. Kao jedan od rizika likvidnosti je i rizik izvora finansiranja koji proizilazi iz mogućnosti da će banke članice Grupe doći u problem nelikvidnosti zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, te nemogućnost pribavljanja novih i rizik tržišne likvidnosti koji predstavlja rizik nemogućnosti pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu.

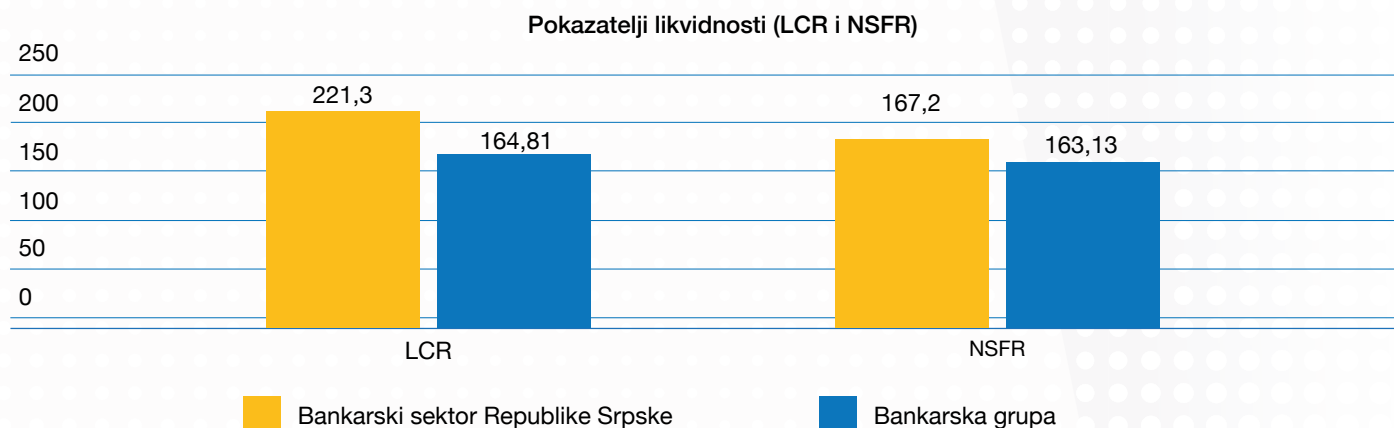
U cilju upravljanja rizikom likvidnosti članice Bankarske grupe provode aktivnosti koje obezbjeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa, odnosno novčanih tokova i kontinuirano prate i planiraju buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovanja.

U okviru Grupne funkcije nadležnost za upravljanje rizicima likvidnosti je definisano kroz Sektor za upravljanje rizicima i kontrolu nadređene Banke i upravljanje likvidnošću kroz Sektor za sredstva nadređene Banke.

Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti članica Bankarske grupe, propisani su način, dinamika i odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti kao i Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve u slučaju nepredviđenih situacija koje mogu ugroziti likvidnost banaka članica. Zbog činjenice da depoziti nebankarskog sektora čine najznačajniji izvor sredstava svake članice Bankarske grupe, likvidnosni rizici predstavljaju posebno osjetljive rizike. Članice Bankarske grupe obezbjeđuju dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza, redovno planiraju potrebe za likvidnim sredstvima uključujući i identifikaciju očekivanih i neočekivanih novčanih odliva, provode politiku upravljanja aktivom i pasivom koja osigurava održavanje optimalnog stanja rezervi likvidnosti.

U upravljanju rizikom likvidnosti članice Bankarske grupe se oslanjaju na stabilne izvore finansiranja, ugovorene rokove dospjeća i maksimalno moguću diverzifikaciju izvora po dospjeću, izbjegavajući situacije koje mogu dovesti do potrebe da obezbjeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama koje su značajno više od tržišnih.

Prema podacima na dan 31. decembar 2022. godine članice Bankarske grupe su bile u okviru planirane pozicije likvidnosti kroz visoke koeficijente likvidnosti, odnosno sa ostvarenim pokazateljima likvidnosti značajno iznad limita, kroz visok nivo iznosa likvidnih rezervi koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, visok nivo novčanih sredstava kod domaćih i ino banaka i stabilnog i lako utrživog portfolija visokolikvidnih hartija od vrijednosti. Na dan 31. decembar 2022. godine Bankarska grupa je u potpunosti ispunila sve regulatorne limite, ali i zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS koja se odnosi na likvidnost.

Devizni rizik

Devizni rizik se definiše kao rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banaka članica, i Grupe u cjelini. Rizik nastaje kada članice Bankarske grupe imaju otvorenu valutnu (deviznu) poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvalutnih odnosa, odnosno promjene cijene BAM u odnosu na druge valute. Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Članice Bankarske grupe upravljaju valutnim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama valutnog kursa. Deviznom pozicijom se upravlja na dnevnom nivou uz podršku nekoliko aplikativnih sistema, koji obezbjeđuju tzv. real time informacije o svim deviznim transakcijama obavljenim unutar svake članice Bankarske grupe, a koje bi eventualno mogle uticati na rizik otvorenih pozicija i u skladu s tim preduzima mjere zaštite i održavanje istog do nivoa prihvatljivog za Bankarsku grupu. Na dan 31. decembar 2022. godine članice Bankarske grupe su ispunjavale sve propise i smjernice za upravljanje deviznim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene Strategijom upravljanja rizicima Bankarske grupe.

Pored održavanja limita banke članice su obavezne da obračunavaju i kapitalni zahtjev za devizni rizik, što je i obaveza Grupe na konsolidovanoj osnovi uz uslov da neto otvorena devizna pozicija prelazi 2% priznatog kapitala.

Stavka	Bankarski sektor RS	Bankarska grupa
Vrijednost otvorene devizne pozicije u odnosu na priznati kapital	5,04%	8,73%

Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu kamatnih stopa što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom na nivou Bankarske grupe. Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata. Osnovni principi strategije upravljanja kamatnim rizikom su uključivanje analize rizika promjene kamatnih stopa u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou u cilju sprječavanja nastanka negativnih posljedica na poslovni proces i rezultat poslovanja. Članice Bankarske grupe posebnu pažnju posvećuju diverzifikaciji pozicija bilansa da bi se izbjegla nepovoljna koncentracija koja za posledicu može imati povećan rizik od negativnog uticaja na kapital na nivou Bankarske grupe. Na nivou Bankarske grupe izračunava se odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno

dobit. U mjerenju izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi članice Bankarske grupe koriste pojednostavljeni obračun procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe pojednostavljenog obračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u vremenske zone, sa procijenjenim modifikovanim trajanjem i na njih se primjenjuje standardni kamatni šok od 200 baznih poena.

Stavka	Bankarski sektor RS	Bankarska grupa
Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige u odnosu na regulatorni kapital	8,7%	9,32%

Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik da će doći do gubitka koji bi proistekao iz pada računarskog sistema, ljudskih grešaka, pronevjera ili spoljnih događaja. Kad kontrole prestanu da funkcionišu, operativni rizik može da naruši ugled Bankarske grupe, može imati zakonske posljedice ili usloviti nastanak finansijskih gubitaka. Bankarska grupa ne može očekivati da eliminiše sve operativne rizike, ali uvođenjem striktnog kontrolnog okvira i nadgledanjem i odgovaranjem na potencijalne rizike, Bankarska grupa je u mogućnosti da upravlja ovim rizicima. Kontrola uključuje efektivnu podjelu dužnosti, pristupa, ovlašćenja i usaglašavanje procedura, obuku osoblja i proces nadgledanja, uključujući i internu reviziju. Bankarska grupa operativnim rizicima upravlja na osnovu prikupljenih podataka o štetnim događajima, praćenjem ključnih indikatora o operativnim rizicima, procjene operativnih rizika pri donošenju odluka o poslovnim promjenama, te o istom, kao i o rezultatima upravljanja operativnim rizicima izvještava organe odlučivanja.

Nova banka a.d. Banja Luka

KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2022.
godine i izvještaj nezavisnog revizora

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

Konsolidovani finansijski izvještaji za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine i izvještaj nezavisnog revizora

Link za preuzimanje:

[https://www.novabanka.com/storage/public/files/Izvještaj nezavisnog revizora Nova banka AD Banja Luka i zavisna banka Atos bank AD Banja Luka_2022.pdf](https://www.novabanka.com/storage/public/files/Izvještaj%20nezavisnog%20revizora%20Nova%20banka%20AD%20Banja%20Luka%20i%20zavisna%20banka%20Atos%20bank%20AD%20Banja%20Luka%202022.pdf)

